مەلا … بەختیار محەمەد

ئەمڕۆ لە یەکێك لە کەناڵە ئاسمانییە ئیسلامییەکاندا، چەند خولەکێك گوێم لە گوتاری مەلایەك گرت. تەوەری سەرەکی گوتارەکەی شوکرانەبژێری بۆ خوا بوو. ئەو گوتی ئێمە دەبێ هەموومان سوپاسی خوا بکەین، کە نیعمەتی ئارد و نان و ئەمن و ئامانی پێ بەخشیوین (گەڕایەوە بۆ نموونەی تەنگانەی سەردەمی گەمارۆی ئابووری سەر کوردستان و عێراق، کە چۆن ئەو سەردەمە نیعمەتی نان و ئارد بە ئەستەم دەست دەکەوت)؛ گوتیشی وڵات هەیە ڕۆژانە تەقینەوەی لەدوو تەقینەوەی تێدا ڕوو دەدا و بە سەدان خەڵکیان لێ دەکوژرێ و دەکەونە ژێر خانییەکانیان (بێ گومان ئەمە هەمووی ڕاستە و واقیعی حاڵە)؛ بەڵام مەلا لەبیری کرد، ئێمە بەبیری دەهێنینەوە (نازانم هیچ کەسێکیش لەو سەدان گوێگرە ئامادەبووەی لەوێ بوون ئەم پرسیارەیان بەخەیاڵدا هاتووە؟)؛ پرسیارەکەش ڕووی لە مەلایە و دەڵێ: باشە، ئەگەر ئێمە ئەمن و ئارامی و نان و ئاردمان هەیە سوپاسی خوا بکەین، ئەدی خەڵکی ئەو شار و وڵاتانەی، کە تەقینەوە لەسەر تەقینەوەیان تێدا ڕوو دەدا و خەڵکەکەی دەکەونە ژێر دار و پەردووی خانووە ڕووخاوەکانیان، لە ئاست خوادا چ بکەن و چ بڵێن؟ ئەوانیش هەروەکو ئێمەومانانی خاوەن ئەمن و ئارامی و نان و ئارد سوپاسی بکەن و بڵێن: ئەی خوا، سوپاس بۆ نیعمەت و بەشت، کە پێت داوین؟ ئایا سوپاسی خەڵکی وڵاتی ئارام و وڵاتی نائارام هەروەکو یەکن؟…

ئای چ حەماقەتێك لێرە دەگوزەرێ، کە هەزاران و ملیۆنان مرۆڤی کردۆتە کۆیلەی خۆی! ئاخۆ ئەم فەلسەفە خورافییە چ پەیامێکی پێیە، جگە لە گێلکردنی مرۆڤ و ڕازی بوون بە واقیعی تراژیدیی باو و لە بنەڕەتیشدا ئەم سوپاسکردنە سوپاسکردنی ئەم واقیعەیە، نەك خوا: لێرەدا تۆ، کە فێر دەکرێی سوپاسی خوا بکەی، واتە لەسەر ئەوە ڕادەهێنرێی، کە سوپاسی واقیعی باو (واقیعی نەگۆڕ) بکەی… ئەی ئەگەر هاتو خوانەخواستە ڕۆژێك لە ڕۆژان خەڵکی کوردستان ئەو هەموو ناز و نیعمەتەی لێ تێك بچێ، کە بە قەولی مەلا خوای بەخشندە پێی بەخشیوە، ئەوسا دەبێ چ بکا؟ دیارە دیسان هەردەبێ سوپاسی خوا بکا، بەڵام کەس نازانێ سوپاس بۆ چی؟ هەڵبەتە لێرە سوپاسکردن بۆ خوا هێمایە، کە تۆ سوپاسی ئەم واقیعە بکەی، کە بە هەر جورێکە هەیە؛ واتە تەسلیم بیت و ڕازی بیت بەوەی، کە هەیە!…

***

عادەتەن ئەم مەلایەش وەك هەموو مەلایەکانی دیکە لە گوتارەکەیدا هاتەوە سەر پرسی ((فەلسەفەی؟)) سەرپۆش و نەیتوانی ئەو گرێ کوێرەیەی دەروونی بشارێتەوە (کە مێژوو و شارستانیەتی ئیسلامەتی لەم سەردەمەشدا لە بەرانبەر ڕەگەزی مێدا هەیانە): سەرپۆش ڕەمزی دواکەوتوویی کۆمەڵگەکانی ئیسلام و نیشانەی زەلیلی و بەکەمزانی و کەسایەتی نەرێنی ئافرەتە. سەرپۆش هەر لە سەرەتاوە هێمای – لە ڕووی ئەخلاقی و کۆمەڵایەتییەوە – تاوانبارکردنی ئافرەتە. واتە ئەگەر ئافرەت سەرپۆش نەکا، ئەوە لە ئاست خوا و پیاودا گوناهبار و تاوانبارە. لێرەوە ئافرەت بیەوێ و نەیەوێ مەحکومە بە پرەنسیپی گوناح؛ تا بە ڕەهایش گوناهبار نەبێ، دەبێ سەرپۆش (ڕەمزی پێناسەی گوناهی ئافرەت) لەسەر بکا. زۆربەی ئافرەتان هەر لەبەر ئەم هەستە (ئەم حوکمە ئەخلاقییە ئایینییە زاڵمانەیە) سەریان دادەپۆشن. کۆمەڵگەی پاتریارکی ئیسلامی لەم ڕێگەیەوە، لە ڕێگەی ڕەمزی گوناهەوە، ئافرەت تاوانبار و گوناهبار دەکا. لێرەوە سەرپۆش ڕەمزی زەلیلی و جیاکارییە دژی ئافرەت.